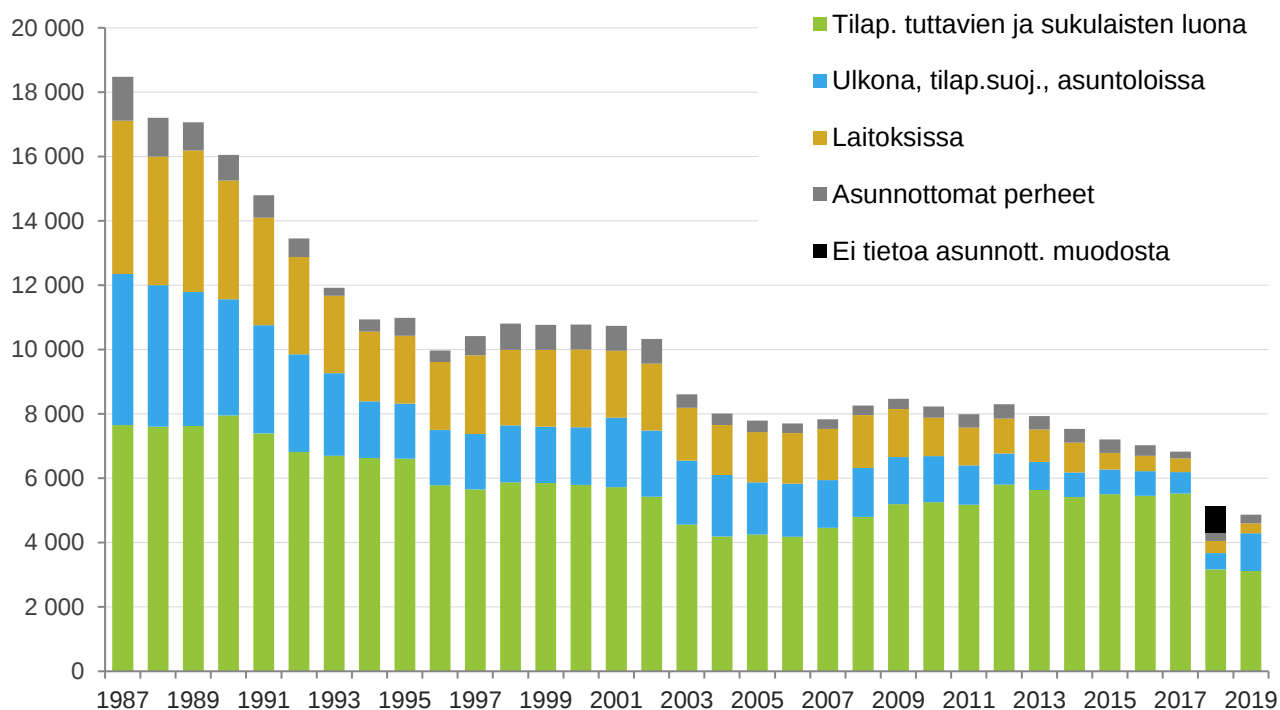

Selvitys 2/2020

Asunnottomat 2019

17.2.2020

Kuvio 1. Asunnottomuus Suomessa 1987–2019.

Sisällys

1	Asunnottomuus Suomessa vähenee edelleen	3
1.1	Asunnottomuus keskittyy suuriin kaupunkeihin	3
1.2	Asunnottomuuden muodot ja ryhmät	4
1.3	Naisten osuus asunnottomista lisääntyy	4
2	Asunnottomuuden määritelmiä	6
	Liite 1. Asunnottomuus kunnittain 2019	8

Lisätietoja:

Hannu Ahola,
asuntomarkkina-
asiantuntija
etunimi.sukunimi@ara.fi

SELVITYS 2/2020: ASUNNOTTOMAT 2019

Selvitys sisältää keskeiset tilastotiedot asunnottomuudesta Suomessa vuonna 2019. Tiedot perustuvat ARAn asunnottomuuskyselyyn, johon vastasi 229 kuntaa manner-Suomen 295 kunnasta. Selvityksessä on tarkastelu erikseen asunnottomuuden muotoja ja asunnottomien ryhmiä.

Selvityksen liitteenä 1 kuntakohtaiset asunnottomuustilastot vuodelta 2019.

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA)
Dnro: ARA-08.02.00-2020-1

1 ASUNNOTTOMUUS SUOMESSA VÄHENEE EDELLEEN

Suomessa oli vuoden 2019 lopussa 4 600 yksin elävää asunnottomia, mikä on 280 vähemmän vuoteen 2018 verrattuna. Asunnottomuus väheni seitsemättä vuotta peräkkäin (taulukko 1 ja kuvio 2).

Sekä nuorten, alle 25-vuotiaiden, että pitkäaikaisasunnottomien määrät laskivat ensimmäistä kertaa alle 1 000 henkilöön. Vuonna 2010 pitkäaikaisasunnottomia oli vielä yli 3 000 (kuvio 3). Asunnottomia perheitä ja pariskuntia oli 264.

1.1 Asunnottomuus keskittyy suuriin kaupunkeihin

Taulukko 1. Asunnottomuus isoissa kaupungeissa 2019.

	Asunnottomat 15.11.2019				Muutos 2018–2019, henkilöä			
	Yksinelävät			Asunnottomat perheet*	Yksinelävät			Asunn. perheet*
	Asunnottomia yht.	Pitkäaikaisasunnott.	alle 25-vuotiaita		Asunnottomia yht.	Pitkäaikaisasunnott.	alle 25-vuotiaita	
Helsinki	1678	325	265	130	-140	-156	-44	-4
Espoo	457	169	86	54	-90	11	-41	15
Vantaa	272	14	28	8	44	-18	-4	-8
Turku	433	20	96	24	-42	-3	-30	13
Tampere	323	29	72	8	93	-34	43	-4
Jyväskylä	156	46	37	1	-46	7	-35	0
Oulu	127	42	35	3	35	20	14	3
Kuopio	124	72	28	1	0	8	-3	0
Lahti	16	0	2	0	4	-7	1	-2
Pori	55	13	16	0	-27	-9	7	0
Joensuu	51	10	22	1	-5	-6	3	1
Yhteensä	3 692	740	687	230	-174	-187	-89	14
Koko maa	4 600	961	850	264	-282	-200	-151	0

*) sis. perheet, joilla alaikäisiä lapsia ja pariskunnat, joilla ei lapsia.

Vuoteen 2018 verrattuna asunnottomuus väheni eniten Helsingissä, Turussa ja Jyväskylässä. Vantaalla ja Tampereella yksinelävien asunnottomuus lisääntyi, mutta pitkäaikaisasunnottomuus väheni. Oulussa asunnottomuus lisääntyi niin yksinelävien, pitkäaikaisasunnottomien kuin nuorten kohdalla. Pitkäaikaisasunnottomuus lisääntyi myös Espoossa, Jyväskylässä ja Kuopiossa (taulukko 1).

Väkilukuun suhteutettuna eniten asunnottomia on Helsingissä: 2,6 asunnottomia 1 000 asukasta kohden. Seuraavina tulevat Turku (2,2), Espoo (1,6) ja Tampere (1,4). Helsingin osuus asunnottomista on 36 % ja pääkaupunki-seudun 52 %.

Asunnottomia oli 97 kunnassa. ARAn kyselyyn vastasi 229 kuntaa, vastausprosentti oli 78. Vastauksia ei saatu kunnilta, joiden asunnottomuus on aikaisemmissa kyselyissä ollut pieni. Kuntien asunnottomuustiedot ovat liitteessä 1.

1.2 Asunnottomuuden muodot ja ryhmät

Kaksi kolmasosaa (3 120 henkilöä) yksinelävistä asunnottomista oleskeli tilapäisesti tuttavien tai sukulaisten luona. Pitkäaikaikasunnottomia on tässä ryhmässä noin 19 %.

Ulkona, porrashuoneissa ja ensisuojoissa asui 740 asunnotonta. Asuntoloissa ja majoitusliikkeissä asui 430 asunnotonta. Laitosmaisissa yksiköissä yöpyi 310 asunnotonta. Keskimäärin joka neljäs näihin ryhmiin kuuluva on luokiteltu pitkäaikaikasunnottomaksi (taulukko 2).

Taulukko 2. Asunnottomuuden muodot ja ryhmät 2019.

Asunnottomuuden muodot ja ryhmät	Yksineläviä	Osuus asunnottomista	Pitkäaik. asunnottomia	Osuus asunnottomista*
Tilapäisesti tuttavien tai sukulaisten luona	3 120	68 %	584	19 %
Ulkona, porrashuoneissa, ensisuojoissa yms.	739	16 %	177	24 %
Asuntoloissa tai majoitusliikkeissä	429	9 %	120	28 %
Laitosmaisissa yksiköissä	312	7 %	80	26 %
Yhteensä	4 600	100 %	961	21 %
Asunnottomia naisia	1 190	26 %	215	18 %
Nuoria (alle 25-v)	850	18 %	111	13 %
Maahanmuuttajia	1 096	24 %	172	16 %

*) Pitkäaikaikasunnottomien osuus ko. ryhmän asunnottomista

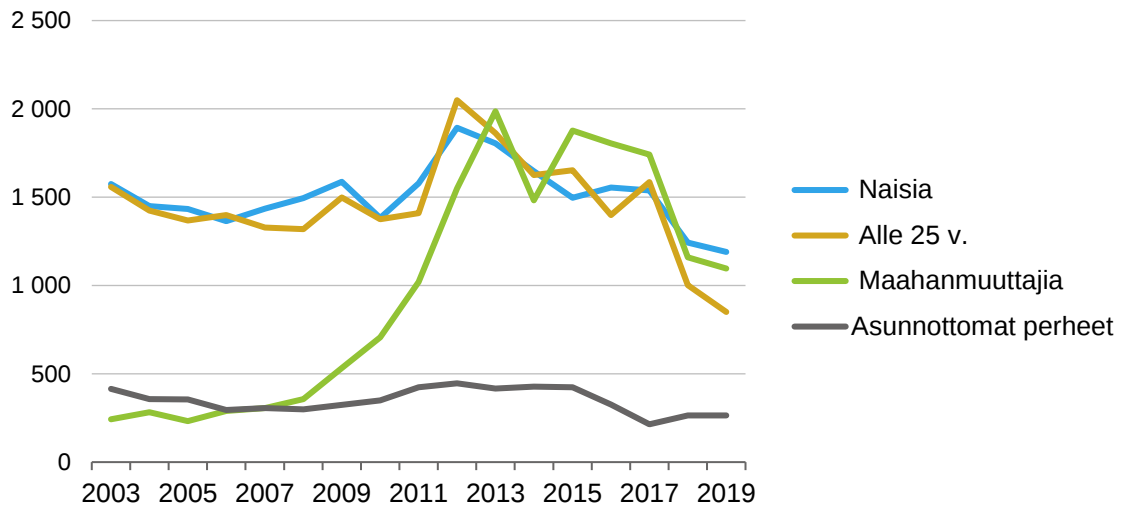
1.3 Naisten osuus asunnottomista lisääntyy

Asunnottomia naisia oli 1 190, mikä on 50 henkilöä vähemmän kuin vuonna 2018. Vaikka asunnottomien naisten määrä on vähentynyt viime vuosina, naisten osuus asunnottomista on lisääntynyt 2000-luvulla 17 %:sta yli 26 %:iin vuonna 2019.

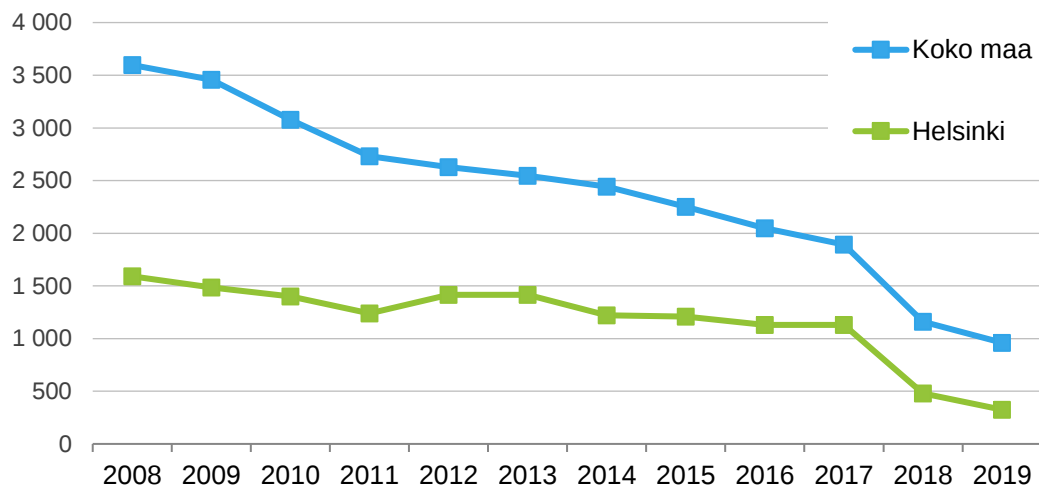
Maahanmuuttajataustaisia asunnottomia oli 1 100. Se on 60 henkilöä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Yksinelävistä ja asunnottomista perheistä noin neljäsosa oli maahanmuuttajataustaisia. Todellisuudessa luvut lienevät

jonkin verran suurempia, koska kaikki kunnat eivät erottele maahanmuuttaja-
taustaisia asunnottomia muista asunnottomista.

Kuvio 2. Asunnottomuus eri ryhmissä 2003–2019.

Kuvio 3. Pitkäaikaisasunnottomuus Suomessa 2008–2019.

2 ASUNNOTTOMUUDEN MÄÄRITELMIÄ

Asunnottomiksi määritellään ihmiset, joilla ei ole omaa asuntoa (vuokra- tai omistusasuntoa) ja jotka elävät:

1. ulkona, porrashuoneissa, ns. ensisuojuissa,
2. asuntoloissa tai majoitusliikkeissä,
3. huoltokotityyppisissä asumispalveluyksiköissä, kuntouttavissa yksiköissä, sairaaloissa tai muissa laitoksissa ja
4. tilapäisesti tuttavien ja sukulaisten luona asunnon puutteen vuoksi.

Pitkäaikaisasunnottomalla tarkoitetaan asunnottomia, jolla on asumista olennaisesti vaikeuttava sosiaalinen tai terveydellinen ongelma, kuten velka-, päihde- tai mielenterveysongelma, ja jonka asunnottomuus on pitkittynyt tai uhkaa pitkittyä tavanomaisten asumisratkaisujen toimimattomuuden ja sopivien tukipalvelujen puuttumisen vuoksi. Asunnottomuus on pitkäaikaista, kun se on kestänyt vähintään yhden vuoden tai henkilö on ollut toistuvasti asunnottomana viimeisen kolmen vuoden aikana. Pitkäaikaisasunnottomuudessa korostuu avun ja hoidon tarve – ajallinen kesto on toissijaista.

Ryhmään ”ulkona, porrashuoneissa, ns. ensisuojuissa yms.” kuuluvat ilman vakinaista asuinpaikkaa olevat, erilaisissa tilapäissuojuissa ja paikoissa asustavat ja kiertelevät henkilöt.

Ryhmään ”asuntoloissa tai majoitusliikkeissä asunnon puutteen vuoksi olevat” luetaan asuntolatyyppisissä majoituksissa tai esimerkiksi matkustajakodissa tavallisimmin sosiaalitoimen päivittäisillä maksusitoumuksilla asustavat henkilöt.

Ryhmään ”huoltokotityyppisissä asumispalveluyksiköissä, kuntouttavissa yksiköissä, sairaaloissa tai muissa laitoksissa asunnon puutteen vuoksi asuvat” luetaan esimerkiksi päihdehuollon asumispalveluyksiköissä, erilaisissa hoidollisissa, laitostyyppisissä yksiköissä, turvakodeissa yms. asuvat henkilöt. Mukaan ei lueta erillisiä asuntoja, jotka ovat asumispalvelun piirissä. Näissä asunnoissa tilapäisestikään asuvaa ei katsota asunnottomaksi

Huoltokotityyppisissä yksiköissä *asunnottomaksi ei lueta* henkilöitä, jotka:

- ovat siellä pysyvästi hoidon vuoksi, eivätkä hae muita asumisratkaisuja
- ovat tehneet vuokrasopimuksen ko. huoltokoti- ja muun laitostyyppisen asumisyksikön kanssa.

Sen sijaan *asunnottomaksi luetaan* huoltokotityyppisissä yksiköissä oleva henkilö, jolla on vuokra-asuntohakemus vireillä.

Ryhmään ”tilapäisesti tuttavien ja sukulaisten luona asunnon puutteen vuoksi” kuuluvat sellaiset henkilöt, jotka kunnan tietojen tai arvion mukaan asuvat tilapäisesti tai kiertelevät sukulaisten ja tuttavien luona ilman vakituista asuntoa. Ryhmään ei lueta vanhempiensa luona asuvia nuoria.

- **Tilapäisesti tuttavien ja sukulaisten luona** -ryhmässä voidaan olettaa olevan eniten niitä, joiden asuminen voidaan järjestää yleisen asunnonjaon kautta normaalista vuokra-asuntokannasta.
- **Tilapäisesti tuttavien ja sukulaisten luona** -ryhmässä *pitkäaikaisasunnottomaksi* lukemisen pitäisi perustua ensisijaisesti sosiaalitoimen asiakkuuteen, jolloin palvelujen tarpeen perusteella voidaan päätellä, täytyvätkö *pitkäaikaisasunnottomuuden* kriteerit.
- Myös muu 'vahva näyttö' *pitkäaikaisasunnottomuudesta* voi olla luokittelun kriteerinä, esimerkiksi henkilön asumis- tai asunnottomuushistorian tunteminen.
- Palveluntuottajien asiakastiedoista voi myös näkyä sellaisia *pitkäaikaisasunnottomia*, jotka saavat eläkettä, eivätkä sen takia asioi kaupungin sosiaalitoimistossa. Kyseessä voi olla nuoriakin päihde- ja mielenterveysongelmaisia.

Yksinäisistä (yksinelävistä) asunnottomista kysytään **naisten, nuorten** (alle 25-v.), **maahanmuuttajataustaisten** osuus. Maahanmuuttajataustaisiin luetaan kaikki asunnottomat yksinelävät henkilöt, jotka eivät ole Suomen kansalaisia tai joiden äidinkieli on joku muu kuin suomi tai ruotsi. Maahanmuuttajatiedon voi selvittää väestörekisteristä äidinkielen ja syntymäpaikan avulla.

Ryhmään ”perheet tai pariskunnat, jotka asunnon puutteen vuoksi asuvat erillään tai tilapäismajoituksessa” luetaan perhe tai pariskunta, joka yhteisen asunnon puutteessa asuu erillään tai asuu tilapäismajoituksessa, kuten matkustajakodissa, hotellissa tai sukulaisten ja tuttavien luona. Asunnottomiin perheisiin luetaan myös ensi- ja turvakodissa ja kriisiasunnoissa asuvat perheet. Perheistä kysytään myös *perheeseen kuuluvien lasten lukumäärää*. Lisäksi kysytään maahanmuuttajataustaisten osuutta asunnottomista perheistä.

LIITE 1. ASUNNOTTOMUUS KUNNITTAIN 2019

Kunta	yksin- eläviä	pitkä- aikais- asunn.	naisia	nuoria	maahan- muuttajia	perheet	perheissä lapsia	paris- kunnat	perheet ja paris- kunnat yht.
Helsinki	1 678	325	559	265	602	70	141	60	130
Espoo	457	169	102	86	145	48	83	6	54
Turku	433	20	91	96	98	11	14	13	24
Tampere	323	29	76	72	48	7	9	1	8
Vantaa	272	14	106	28	107	3	0	5	8
Jyväskylä	156	46	34	37	17	1	4	0	1
Oulu	127	42	15	35	8	1	7	2	3
Kuopio	124	72	23	28	3	0	0	1	1
Kerava	71	0	14	9	6	0	0	0	0
Raisio	61	0	10	6	4	0	0	0	0
Pori	55	13	13	16	5	0	0	0	0
Joensuu	51	10	13	22	4	0	0	1	1
Lohja	49	41	5	17	1	0	0	0	0
Järvenpää	47	17	8	9	2	1	3	1	2
Hyvinkää	45	11	7	2	4	0	0	0	0
Nurmijärvi	45	0	15	18	0	6	0	0	6
Mikkeli	44	3	11	8	0	2	0	0	2
Porvoo	34	29	3	5	0	0	0	2	2
Salo	32	15	8	4	10	0	0	0	0
Vaasa	31	8	6	4	11	3	3	1	4
Riihimäki	26	2	2	2	1	0	0	0	0
Lappeenranta	25	16	3	8	0	0	0	0	0
Kaarina	18	3	3	3	0	1	1	1	2
Raahe	18	7	2	5	0	0	0	1	1
Uusikaupunki	18	2	1	3	12	0	0	0	0
Rauma	17	0	1	2	0	0	0	0	0
Kotka	16	2	1	2	0	0	0	3	3
Lahti	16	0	4	2	0	0	0	0	0
Seinäjoki	16	6	4	3	1	0	0	0	0
Kirkkonummi	15	0	0	0	0	0	0	0	0
Vihti	12	9	2	4	0	1	1	0	1
Kouvola	11	0	1	2	0	0	0	0	0
Hämeenlinna	10	1	0	4	0	0	0	0	0
Savonlinna	10	3	3	0	0	0	0	0	0
Taivassalo	10	0	4	0	0	0	0	1	1
Tornio	10	0	0	0	0	0	0	0	0
Tuusula	10	0	2	0	0	0	0	0	0
Kokkola	9	0	2	2	0	0	0	0	0
Lempäälä	9	0	1	1	1	0	0	1	1
Mäntsälä	9	0	2	2	0	0	0	0	0
Siilinjärvi	9	4	1	2	0	0	0	0	0
Pudasjärvi	8	1	0	1	0	0	0	0	0
Saarijärvi	8	7	3	1	0	0	0	0	0
Valkeakoski	8	2	1	3	0	0	0	0	0
Kajaani	7	0	0	1	0	0	0	0	0
Kurikka	7	5	2	1	0	0	0	0	0
Naantali	7	3	1	3	0	0	0	0	0
Hollola	6	1	1	1	0	0	0	0	0

Kunta	yksin- eläviä	pitkä- aikais- asunn.	naisia	nuoria	maahan- muut-tajia	perheet	perheissä lapsia	paris- kunnat	perheet ja pariskun- nat yht.
Imatra	6	6	0	0	0	0	0	0	0
Laukaa	6	0	0	4	1	0	0	0	0
Heinola	5	0	0	0	0	0	0	0	0
Iisalmi	5	0	1	2	0	0	0	0	0
Inari	5	0	2	0	0	2	3	1	3
Karkkila	5	2	1	0	0	0	0	0	0
Ylöjärvi	5	3	1	0	1	0	0	0	0
Eura	4	0	1	2	0	0	0	0	0
Kangasniemi	4	0	0	0	0	1	2	0	1
Kauniainen	4	0	1	0	3	0	0	2	2
Kemi	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Muurame	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Eurajoki	3	2	0	2	0	0	0	0	0
Kankaanpää	3	0	1	0	0	0	0	0	0
Konnevesi	3	2	2	1	0	0	0	0	0
Kontiolahti	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Orivesi	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Pieksämäki	3	0	1	0	0	0	0	0	0
Sastamala	3	0	0	1	0	0	0	0	0
Äänekoski	3	0	0	3	0	0	0	0	0
Hausjärvi	2	1	0	1	0	0	0	0	0
li	2	1	0	0	0	1	4	1	2
Ikaalinen	2	2	0	0	0	0	0	0	0
Jämsä	2	2	0	1	0	0	0	0	0
Keuruu	2	0	0	1	0	0	0	0	0
Kitee	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Muhos	2	0	0	2	0	0	0	0	0
Nakkila	2	0	1	1	0	0	0	0	0
Närpes	2	0	1	0	1	0	0	0	0
Raasepori	2	1	2	0	0	0	0	1	1
Rovaniemi	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Tyrnävä	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Hyrynsalmi	1	0	0	1	0	0	0	0	0
Juuka	1	0	1	0	0	0	0	0	0
Kaavi	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Liminka	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Liperi	1	0	0	1	0	0	0	0	0
Mynämäki	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Nivala	1	0	1	0	0	0	0	0	0
Polvijärvi	1	0	1	0	0	0	0	0	0
Rääkkylä	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Somero	1	0	4	1	0	0	0	0	0
Sotkamo	1	0	1	0	0	0	0	0	0
Suomussalmi	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Tohmajärvi	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Ulvila	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Utajärvi	1	0	0	1	0	0	0	0	0
Koko Suomi	4 600	961	1 190	850	1 096	159	275	105	264